

Avlsprogram for Danmarks Charolaisforening

Avlsprogram november 2020

Sædsalget inden for kødkvæg øges i disse år, og især inden for Charolais. Salget i 2019 var ca. 25.000 doser og seneste 12 måneder tæt på 30.000 doser, hvoraf 22.000 doser anvendes på renracet malkekvæg, ca. 8.000 doser på krydsninger og ca. 1000 doser til renavl på CHA. er stadig stigende mod de 2.500 for år tilbage. Sædsalget til anvendelse i renavl vurderes at være status quo måske svagt faldende. Den øgede anvendelse af Charolais sæd til krydsning, især med malkekvæg, står derfor alene for fremgangen.

I denne revidering af avlsprogrammet ønsker Danmarks Charolaisforening at tage højde for de forskellige avlsværdier der stilles krav til i henholdsvis ren avl og krydsning. Samt at der til inseminering i Danmark med Charolais kan skaffes tilstrækkelig Nordisk sæd af en høj kvalitet.

Følgende er lagt til grund for ændringerne:

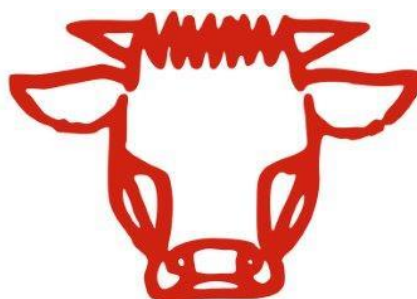
- Det øgede sædsalg giver Danmarks Charolaisforening en mulighed for at hjælpe sine medlemmer til at fremavle aktuelle tyre til sædtapning.
- Der arbejdes målrettet på fremavl af tyre til krydsning i samarbejde med Viking Genetics
- Der arbejdes målrettet på at fremskaffe sæd efter tyre til renavl
- Der bakkes op om et dansk ungtyre afprøvningsprogram
- Hvor avlsprogrammet strider med nuværende vægtning i kåringsprogrammet går avlsprogrammet forud for kåringsprogrammet.

Indhold

Side 2...Generelt om avlsprogrammet

Side 3...Avlsprogram for renavl

Side 4...Avlsprogram til krydsning

DANMARKS CHAROLAISFORENING

Generelt om avlsprogrammet

Formål

Formålet med avlsplanen er at skabe størst mulig avlsfremgang for Dansk Charolais. Det sker ved at udvælge de genetisk overlegne dyr til forældre til næste generation af avlsdyr.

Når de bedste individer bruges i avlen, kan man være sikker på, at enhver ny generation har bedre arveanlæg end forældregenerationen, hvilket er målet med alt avlsarbejde. Avlsmæssig fremgang opnås kun ved udvælgelse og anvendelse af de genetisk overlegne individer.

Målsætningen for avlsarbejdet, indenfor en race, kaldes racens avlsmål.

Forbedring af racens fortrin

Ved fastlæggelse af racens avlsmål er det meget vigtigt, at man fastholder racens styrker og fortrin samtidig med, at man avler sig ud af eventuelle problemer. Men det er vigtigt, at man ikke forsøger at ændre racens særpræg. Det drejer sig om at prioritere positive og negative egenskaber i forhold til hinanden og dermed give egenskaberne den rette indbyrdes vægtning.

De forhold, der skal tages hensyn til, når racens avlsmål fastlægges, er:

- Racens særpræg
- Arvbarheder for egenskaber
- Avlsmæssige sammenhænge
- Produktionsforhold
- Afsætningsmuligheder
- Politiske/etiske forhold

For at nå målsætningen, er det nødvendigt at have:

- Et veldefineret avlsmål
- Sikre registreringer
- Korrekte avlsværditalsberegninger
- Samt en systematisk avlsplan for racen

Udfordringer

- En relativ stor del af kalvene indberettes uden en far
- En del besætninger anvender ikke inseminering
- Kort sagt, er der behov for flere registreringer, heriblandt vejeregistreringer

Avlsprogram for renavl

Egenskaber, der ønskes fremmet

For at tilgodese det overordnede avlsmål tages hensyn til egenskaber hos både hundyr og handyr, således at gode funktionsegenskaber kombineres med gode kødproduktionsegenskaber.

Kælvning og fødsel er de egenskaber der har højest vægt i Dansk Charolais' avlsmål. Det vil sige hundyr der har let ved at kælte, og kalve der er letfødte og livskraftige. Køerne skal have en god mælkeydelse, således kalvene kan få en god start på livet og fravænnens ved en høj vægt.

Efter fravæning er det vigtigt, at kalvene fortsætter deres store daglige tilvækst. En meget høj slagtevægt og god klassificering er et af Charolaisracens kendetegn.

For hundyr er gode frugtbarhedsegenskaber vigtig. Det tilstræbes at kvierne kan kælte første gang ved en alder på 24-28 måneder. Efterfølgende er målet en kalv pr. ko pr. år.

Eksteriør vægtes også højt således at racens visuelle særpræg bevares.

Man skal være opmærksom på politiske ønsker, herunder udbredelse af det pollede gen.

Endelig er det særdeles vigtigt, at alle kategorier af dyr har et roligt temperament. De skal være lette at omgås og arbejde med.

Tyre med kendte arvelige defekter undgås. Fx dobbelt muskulatur og Ataxia.

Grundlag

Der er cirka 1.500 renracede Charolaiskøer i Danmark. Det er målet at kære mindst 100 dyr hvert år.

Behov for tyre

Der bruges ca. 1.000 sæddoser af Charolais racen årligt til renavl.

Den optimale brugsplan består af danske og udenlandske afprøvede brugstyre og gentestede ung tyre fra Frankrig. Vigtigt at der er tyre specielt egnet til brug på kvier.

Selektion af insemineringstyre til renavl

De senere år har der været tappet ungtyre i Danmark, og denne sæd er brugt rundt i landet. Aktuelle gode tyre herfra kan blive tilbudt som brugstyre når de har aktuelle indekser. Nogle tyre kan sagtens være velegnede til både renavl og krydsning på malkekvæg.

Derudover er det foreningens opgave at finde aktuelle tyre i udlandet.

Det overordnede mål er gode all-round tyre, som opfylder vore krav ovenover. Heriblandt tilbud på

- Gode tyre velegnet til kvierne
- Pollede tyre – enten P eller PP

Avlsprogram til krydsning på malke racerne i tæt samarbejde med VikingGenetics

Egenskaber, der ønskes

1. Lette fødsler
2. Livskraftige kalve
3. Høj tilvækst
4. Gode "brugsegenskaber"
5. Gode sundhedsegenskaber

Grundlag

Der anvendes ca. 25.000 doser Charolais sæd til krydsning i Danmark.

Behov for tyre

Den optimale brugsplan består af 3 brugstyre med dansk/nordisk afprøvning og 4-5 nordiske ungtyre årligt.

Tyrefædre

Racens bedste tyre, med hensyn til krydsningsindekser for fødsel, livskraft, nettotilvækst, slagteform og sundhedstal er potentielle tyrefædre.

Udvælgelse af insemineringstyre

Sønner efter tyre med de højeste krydsningsindekser for fødselsforløb, livskraft, tilvækst, slagteform og sundhed er potentielle insemineringstyre, når der samtidig er positive indekser for disse egenskaber hos morfaren til den potentielle insemineringstyr. Rent praktisk søges efter de tyre, der ligger højest på LandbrugsInfo's hitliste over Charolais tyre. Ved søgning kan de forskellige kriterier opstilles. Hertil evt. hjælp fra Seges. Senere (Fra 2022) købes primært tyre efter godkendte tyremødre.

De udvalgte tyre gentestes hos Evolution i Frankrig på deres Charolais renavlsbase. Herved en god indikation på hvilke tyre der giver de letteste fødsler og god tilvækst. Disse gentest betales af VikingGenetics. Herefter udvælges det ønskede antal tyre til køb.

Tyrene købes af VikingGenetics til den aktuelle pris på

3500 Euro ved afhentning til opdrætter

1500 Euro ved igangsætning som ungtyr til opdrætter

3% af salgsprisen for antal doser over 2000 når tyren har fået egne indekser.

Krav at sælger er medlem af Danmarks Charolaisforening.

Tyremødre

Racens bedste køer og kvier med høje avlsværdital for "egenskaber der ønskes" er potentielle tyremødre. Der igangsættes følgende tyremor program:

Tyremor program – tyre til produktion

Formålet med TM-programmet er at finde **racens bedste tyre til anvendelse i produktionskrydsning** på malkekøer. Samtidig vil tyrene være velegnede til produktion i renavlen, ligesom der vil være tyre, der er gode at anvende til **inseminering af kvier**.

Tyremødre

Tyremødrene skal have en **sikkerhed på S-indekset** på minimum 30 %. Fødselsindekset skal være minimum 100.

Tyremødrenes **fædre skal være relativt sikkert afprøvet**. Tyre med høje fødselsindekser og krydsningsindekser prioriteres højt

Der udvælges 50-60 tyremødre, hvor ejeren opfordres til at **inseminere med en tyrefar**

Tyrefædre

Tyre skal have en god og sikker afprøvning for fødselsegenskaber

Tyrefædre udpeges løbende af avlsledelsen for 1 år af gangen.

Potentielle nye avlstyre

Det forventes, at nogle tyrekalve efter godkendte tyremødre, (Først fra 2022)

De bedste af disse testes genomisk for VG's regning

Tyre, der købes af VG, afregnes med de aktuelle priser ovenover som dækker tyren og samtlige sædrettigheder

Turbo avlsbesætninger

Aktiv avlsbesætning under Seges skal: - se www.danskkoedkvaeg.dk

- 95 % af dyrene i besætningen skal have kendt afstamning
- Vejning af mindst 80 % af kalvene v. fødsel /200 dg /365 dg
- Alle køer o. 4 år skal være kåret
- Min 30 % af kalvene pr. årgang skal være efter insemineringstyr.
- Af de sidste 2 punkter skal min en være opfyldt.

Overbygning:

Indtil 10 af de aktive avlsbesætninger årligt inviteres til at deltage i et udvidet avlsprogram.

Disse skal:

- I besætningen skal minimum 50% af fødte kalve skal være efter inseminering.
- Minimum 90% af disse skal være efter godkendte insemineringstyre/tyrefædre.
- De 30 bedste kvier i en årgang, på tværs af de 10 besætninger, bliver genomisk testet med tilskud/betaling af VikingGenetic og Charolaisforeningen.
- De bedste kvier tilbydes en ET kontrakt
- Aktuelle ET – hundyr udvælges af foreningen/VikingGenetics
- Der aftales skylletyre.
- Der gives ET – tilskud på 1000 Euro pr. skylning.

Besætningerne får et årligt besøg fra avlskonsulenten, som udarbejder en avlsplan/insemineringsplan.